

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „Доктор” на тема: „Методика за осигуряване на техническата подготовка на български състезатели по ориентиране със съвременни компютърни програми и технически средства”

автор: Илиан Василев Илков

Рецензент: проф. Димитър Бърдарев, дн

В структурно отношение дисертационният труд съдържа 217 стр. – Увод; Литературен обзор; Цел, задачи и методика на изследване; Анализ на резултатите; Методика за приложение на технически средства; Изводи и препоръки; Ползвана литература и Приложения.

Преди да рецензирам основните глави в труда ще отбележа три отличителни белези за автора:

- Докторантът е от новото поколение научни работници с подчертана любознателност към спорта и особено новостите в подготовката и състезателната дейност.

- Има афинитет към вихрените технологии в областта на спорта, в частност към спортното ориентиране.

- Илиан Илков не е кабинетен изследовател, а човек от практиката – от 1994 г. състезател по ориентиране, участник в две световни първенства по ски ориентиране. Отлично владение на английски език (писмено и говоримо) му дава допълнителни предимства при разработването на своя дисертационен труд.

Още в увода (за съжаление разработен само на една страница) докторантът убедително обосновава идеята за темата на разработката. Известно е, че спортното ориентиране е специфична дисциплина, с комбинация от два основни аспекта – физическа и техническа подготовка, които са взаимосвързани и неделими. Според специалистите обаче, в по-голяма степен за крайния успех превес има техническата. Ето защо актуалността на темата е повече от навременна, поради приложенията

на иновационни технологии за повишаване спортно-техническото ниво на състезателите по ориентиране.

Друга особеност при подготовката и състезанията по ориентиране е липсата на контакт между състезателя и треньора. Наблюдение и анализ на тренировъчния процес със съвременни технически и софтуерни средства е с висока степен на обективност и значително би подобрило техническите възможности за бягане в пресечена местност с карта и компас.

В подраздел I.1. Кратка история на спорта ориентиране авторът проследява развитието му в България. На стр. 9 се предлага нов, V етап, за който липсва научна аргументация, каквато е необходима за един дисертационен труд.

Висока оценка може да се даде на теоретичния анализ за съвременните тенденции в научните изследвания в областта на спорта, в частност ориентирането от 60-те години на XX век до наши дни. Новите електронни системи за регистрация на преминаването на маршрути – „ЕМИТ“, „СПОРТИДЕНТ“ и др. дава база за качествено нови методики в тренировката по спортно ориентиране. Качественият анализ представен на 23-24 стр. дава възможност да се получава информация за множеството компоненти от техническата, функционална и психологическа подготовка.

Редица достойнства с приносен характер са описаните най-нови електронни системи, програми и съвременен софтуер за анализ на техниката на ориентиране (стр. 25-45). Заслужава да се отбележи програмата AMRD (Automated map reading detection). Анализът на тренировки и състезания с тази програма позволява по-дълбоко вникване в процеса на четене на карта от даден състезател, което досега не е било възможно.

Като незаменимо техническо средство за анализ на тренировъчната и състезателна дейност в ориентирането е мини камерата GoPro HD.

Докторантът е обосновал лаконично и на високо научно ниво подглавата „Постановка на проблема”, чиято функция се явява точната и ясна работна хипотеза – стр. 52.

Формулираната хипотеза е правилна, във връзка с целта, задачите и изводите. Поставените за разрешаване (4) четири задачи са в пряка симбиоза с целта на дисертацията. Коректно са определени предмета, обекта и субекта на изследване. Независимо от аргументацията на автора за ограничените финансови възможности и липсата на повече висококвалифицирани състезатели по ориентиране в България, изследване само на 7 души поражда съмнение за твърди и неоспорими научни изводи. Това мое становище вероятно има дискуссионен характер и по време на защитата докторанта може да вземе отношение.

Безспорно с приносно значение за практиката и със значителна научна стойност се явява трета глава „Анализ на резултатите”.

- Видео, GPS и Sportident анализ на държавно първенство маратон описва вариантите, допуснатите грешки, причините за тях 56-61 стр. Тук са изведени основните предимства при използване на съвременните средства за анализ.

- Драстично е променено спортното ориентиране в последните години след изработване на технически тренировки с програмата OCAD. Тези тренировки детайлно и надлежно описани и онагледени в дисертацията със символичните им имена от стр. 64 до 86 са може би най-съществения принос с една изцяло нова за ориентирането технология за изчертаване на топографски карти, така и за моделиране на тренировки с различна насоченост.

- Сравнителният анализ между времето, необходимо за подготовка на технически тренировки със и без съвременни технически средства експериментално е представен на 10 карти на стр. 99 (табл. 2). Повече от убедителна е разликата между тренировките с програмата OCAD и тези изработени на ръка.

- Като венец с научно-приложената стойност се явяват таблиците от № 4 до № 14 (стр. 109-119). На базата на експертна оценка, която в областта на спорта е със значително факторно тегло е определена методическата последователност на техническите тренировки, подготвени чрез съвременни софтуерни продукти и технически средства с годишния тренировъчен цикъл на състезатели с различна квалификация.

Теоретичната и аналитична част на дисертационния труд доказва, че направените изводи са коректни. Не е прието обаче, те да се номерират в отделна глава (в случая) V (стр. 120).

Поставените задачи са напълно решени и е постигната целта. Като цяло докторантът е разработел в ясен стил своя труд. Извършил е значителна по обем проучвателна и изследователска работа. Резултатите са плод на многогодишна теоретична и експериментална дейност на Иван Илков и негови лични усилия.

Въз основа същността на дисертационния труд и посочените достойнства си позволявам да препоръчам на почитаемото научно жури да присъди на Илиан Василев Илков образователната и научна степен „доктор”.

25 април 2013 г.
София

Рецензент:
/проф. Д. Бърдарев, дн/